

124/2023.

Mizsei László Önkormányzati képviselő

Készült a 2023. október 18. napján tartandó képviselő-testületi ülésre

Készítette: Mizsei László Önkormányzati képviselő

Tárgy: Javaslat a Kertváros Nyugalmáért Intézkedési terv elfogadására és a kapcsolódó rendelet módosítására.

A Kertváros élhetősége szempontjából igen fontos, hogy minél több időt tölthessünk el a szabadban és hogy ezt zavartalanul teheszük, vérszívó rovarok inváziója és az ezekkel járó esetleges egészségügyi kockázatok nélkül. Ezúton javalom a tisztelt képviselő-testületnek tárgyalásra és elfogadásra a Kertváros Nyugalmáért Intézkedési Tervet

Előzmények.

A Kertvárosban már az előző években is rendszeresen voltak olyan időszakok, amikor a csípőszúnyog populáció nagysága már jelentősen rontotta a polgárok közérzetét, de ezek az időszakok relatíve rövidek voltak. Az időjárási viszonyoknak és a Katasztrófavédelem beavatkozásainak köszönhetően többnyire a tolerálható mennyiségűre állt be az egyedszámuk.

Az idei nyárvég, főleg az augusztus elején tapasztalt viharos, esős időszaknak és az utána tapasztalható párás melegnek köszönhetően, nagymértékben kedvezett a csípőszúnyog populáció robbanásszerű gyarodásának. A viharokkal együtt járó nagymennyiségű csapadék rendkívül sok helyen okozta pangóvizek kialakulását és az ezekben extra szaporodó helyekre találó, már meglévő helyi populáció gyors növekedésbe kezdett. A párás, meleg idő lerövidítette a szúnyogok szaporodási ciklusát, tovább rontva a helyzetet. A Katasztrófavédelem bár többször is végzett földi kémiai szúnyoggyérítést, ezek már nem tudták olyan mértékben lecsökkenteni a csípőszúnyog egyedszámot, ami jelentősen javított volna a közhangulaton.

Az ilyen és hasonló helyzetek kialakulását a klímaváltozás miatt az eddigi módszerekkel egyre nehezebb megakadályozni és bár a központi szúnyoggyérítési program szervezését a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény 23. § (6) bekezdése értelmében 2017. január 1-től a katasztrófavédelem vezetője irányítja, amelyet a BM OKF Gazdasági Ellátó útján lát el, a jövőben a XVI. kerületi Önkormányzatnak is részt kell vállalnia belőle a kerület polgárainak nyugalma és egészségének megvédése érdekében.

Sajnos egyre több invazív szúnyogfaj jelenik meg hazánkban, melyek veszélyes kórokozókat terjeszthetnek. A szúnyogok által terjesztett legfontosabb betegség a nyugat-nílusi láz, amely embereket és lovakat is megbetegíthet. Embereknél általában enyhe influenzaszerű tünetekkel jár, de súlyos esetben – főleg időseknel – akár agyvelő- és agyhártyagyulladás is előfordulhat. Lovaknál a betegség lefolyása egészen enyhe vagy nagyon súlyos is lehet, illetve maradandó idegrendszeri tünetek is megjelenhetnek. A lovak számára azonban már létezik védőoltás.

A nyugat-nílusi láz vírus mellett – ám nála ritkábban – usutu vírust is terjeszthetnek szúnyogok. A fertőzések nagy része tünetmentes, esetleg nagyon enyhe influenzaszerű tünetek jelentkezhetnek.

Előfordulhat még a Chikungunya-vírus és a Dengue láz vírusa is, de mindenképpen meg kell említeni a szúnyogok által terjesztett bőr- és szívférgességet is, utóbbit embereknél Magyarországon még nem diagnosztizálták, ám sajnos kutyáknál egyre gyakoribb.

Magyarországon ötven őshonos csípőszúnyogfaj él, melyeknek csak egy kis csoportja kedveli az emberi vért. A legtöbb szúnyognak meghatározott táplálékpreferenciája van, egyes fajok a madarak vérére, mások a hullókét részesítik előnyben, és vannak, amelyek emberi és állati vért egyaránt szívnak. Kizárólag a nőstény egyedek táplálkoznak vérrrel, a hím szúnyogok – és gyakran a nőstények is – növényi nedveket, elsősorban a virágok nektárját fogyasztják.

Előfordulásuk nem korlátozódik a vízközeli területekre, a természetes vizektől jóval távolabb is találkozhatunk a vérszívó rovarokkal. Ennek oka egyrészt az, hogy a szél kilométerekre is elviheti őket szaporodási helyüktől, másrészt számos olyan szúnyogfaj létezik, amely akár városi környezetben is képes bármilyen esővízgyűjtő helyen, különböző tárgyakban kifejlődni.

Az őshonosok mellett jelent meg az utóbbi mintegy tizenöt év során négy újonnan betelepült faj: az ázsiai és afrikai tigrisszúnyog, (ez a faj jelent meg a kerületünkben is és ez okozta az OVSZ kapcsán a véradási botrányt) a japán bozótszúnyog és a koreai szúnyog. Ez utóbbiak eredeti élőhelyükön faodvakban szaporodnak. A nőstény szúnyogok által lerakott tojásokból akkor kelnek ki az utódok, amikor esőzések után az odvakban csapdába esik az esővíz, elérve a tojások szintjét. Azért tudtak ugyanakkor invázióssá válni, mert más víztestekben is ki tudnak kelni az imágók, legyen szó akár egy kamion vagy egy hajó különféle üregeiről. A lényeg, hogy ne érintkezzen a víz a talajjal. Az sem baj, ha az üreg kiszárad, mert a tojások rendkívül strapabíróak. Amikor aztán a jármű valahol máshol csapadékkal találkozik, illetve kellően meleg környezetbe kerül, a tojások kikelnek, és egy hét alatt repülő rovarokká fejlődnek az új egyedek. Így jelenhettek meg itt Ázsiából származó fajok – emberi segítséggel szinte bárhol.

Az aktív védekezés módjai.

A csípőszúnyogok elleni aktív védekezés alapjában két módon lehetséges, kémiai és biológiai szúnyoggyérítéssel. Érdemes tisztázni, egyik esetben sem szúnyogirtásról van szó, hanem csak gyérítésről, mivel a szúnyogoknak megvan a saját fontos helyük az ökoszisztémánkban. (mondhatjuk úgy is, hogy a teremtett világban) Nem mindenki tudja, hogy a csípőszúnyogok is fogyasztanak nektárt, és mivel egyes helyeken nagy tömegben vannak jelen, nem elhanyagolható a beporzó tevékenységük, de fontos szerepük van egyes táplálékláncokban is. Ezért sem lehet célunk a teljes kiirtásuk, csakis a populáció méretének ésszerű keretek közt tartása. A szúnyogpopuláció egyedeivel kapcsolatban a kétfajta védekezési mód teljesen eltérő, amíg a kémiai gyérítés célpontjai a kifejlett rovarok (imágó), addig a biológiai védekezés kizárólag a rovarok lárváit célozza, azokra hat. **(1. melléklet)**

Kémiai szúnyoggyérítés.

A gyérítési szezon április végén kezdődik, és augusztus közepéig tart. Ennek heti ütemterve mindenki számára hozzáférhető a Katasztrófavédelem oldalán. A katasztrófavédelem által kiválasztott cégek deltametrin-piretrin hatóanyagú készítményeket (Deltasect Plus 1,2 ULV szúnyogirtó szer, vagy Deltasect Plus 20 ULV szúnyogirtó koncentrátum.) használnak, melyeket két féle módszerrel juttatják a környezetünkbe, földi járműről ULV-, hidegköd- vagy melegködképzéssel. Az irtószer hatóanyaga a rovarok idegrendszerét károsítja. Hatását a levegőbe kerülve rögtön kifejti. A levegőből viszonylag

hamar leszáll a felületekre, és főként a napfény hatására viszonylag rövid idő alatt elbomlik. Így tehát a közeli kezeletlen területekről a széllel sodródó szúnyogok, illetve a kezelt területek vizes helyeiről az ott idő közben kikelő szúnyogok az irtást követően újra kellemetlenséget okozhatnak.

Bár a katasztrófavédelem véleménye szerint az alkalmazott készítmények hatóanyagai az emberekre veszélytelenek, mégis ezeket az óvintézkedéseket javasolják: „A szabadban tárolt gyermekjátékokat, élelmiszereket, evőeszközöket, a szabadban szárított ruhákat, a kezelés napján javasolt összegyűjteni vagy letakarni. A kezelés idejére és az azt követő 1 órában javasolt az ablakokat, ajtókat zárva tartani és a külső levegőt bejuttató mesterséges szellőztető berendezéseket kikapcsolni. A kezelt területen termő zöldségeket, gyümölcsöket fogyasztás vagy feldolgozás előtt ajánlott megmosni. A kezelést végző gépkocsi közvetlen közelében tartózkodni nem szabad.”

A használt idegméreg hatású deltametrin nem veszélytelen,

(lásd: <https://sitem.herts.ac.uk/aeru/ppdb/en/Reports/205.htm>
<https://kockazatos.hu/anyag/deltamethrin>)

sőt ma reprezentánsa az elfogadhatatlan ökotoxikológiájú hatóanyagoknak. Sajnos nem csak a csípőszúnyogokat pusztítja el, hanem a vele kontaktusba kerülő más rovarokat is. (ha nem lenne így, nem kellene a kerületi méhészeket értesíteni és estére a kaptárakat bezárni) Egyes felmérések szerint 1 csípőszúnyogra kb. 1000 más elpusztult rovar jut, ami komoly veszélyt jelent az ökoszisztémákra.

A piretroidok közé tartozó deltametrin extrém mérgezőségű halakra, kétélűekre és hüllőkre is. Ez azért lényeges, mert a kerületünkben rengeteg vizes élőhely található, például a Szilas patak, Caprera patak, Simándi patak környéke, a Naplás tó és a Csobajbánya tó, (a volt cinkotai strand területe) melyek közelében nem is lenne szabad használni.

Veszélyes a kistestű rovarfogyasztó madarakra is. **(2. melléklet)** Különösen vonatkozik ez a fecskéfélékre, amelyek alkonyatkor gyakran szúnyogoznak, vagy a denevérekre, amelyek szintén szúnyog fogyasztók és éjszakai állatok.

Gerinces fajokra gyakorolt hatásaik közül a hormonmoduláns hatása bizonyított, laboratóriumi tesztelés során kiderült, hogy gyermekeknél fokozhatja a hiperaktivitás kialakulását.

Komoly veszélyforrás továbbá a túlzott mértékű használatból eredő rezisztencia kialakulása a célszervezetekben, ami megnehezíti a későbbi sikeres alkalmazást, az esetleges járványhelyzetek kialakulása esetén. A deltametrin rezisztens csípőszúnyogtörzsek kialakulása esetére nem vagyunk felkészülve, csak olyan szerek állnak rendelkezésre egyelőre, amelyek szintén károsak az emberre és a környezetre is, mint például a DDT, ezért is korlátozta az EU a deltametrin használatát. A deltametrin használatával kapcsolatban (is) mérvadó lehet az MTA állásfoglalása, még 2018-ból. **(2. melléklet)**

Biológiai szúnyoggyérítés.

A szúnyogok alapesetben vizes élőhelyeken élnek és szaporodnak, folyóvizek nem felelnek meg nekik, így életterük leginkább az állóvizek környékére koncentrálódik. Ezekről a bázisokról kerülnek aztán lakott területek közelébe, ahol, ha megfelelő élő helyet találnak maguknak, rohamos szaporodásba kezdenek.

A biológiai gyérítés esetében egy baktériummal fertőzik meg a szúnyoglárvákat, (*Bacillus thuringiensis* var. *israelensis*, H-14 serotype, BTI) és a baktériumok által termelt toxinok pusztítják el a

szúnyoglárvaakat szelektíven. A baktérium toxin lényegében egy fehérje, ami a lárva bélrendszerében hat: elpusztul tőle, mielőtt még kifejlett szúnyogként kirepülhetne.

Ez a módszer a többi vízi élőlényre nincs hatással, és értelemszerűen a szárazföldi rovarokat sem befolyásolja, mivel a hatóanyagot a vízbe juttatják. A biológiai szúnyoggyérítés ezért a probléma gyökerénél hat, mert nem a már kifejlett rovarokat pusztítja el, hanem a lárvaállapotuk különböző szakaszainál tartó egyedeket, így azok nem tudnak kikelni.

A Magyar Parazitológusok Társasága Elnöksége már 1991-ben megjelent állásfoglalásában felhívta a figyelmet, hogy a hatékony szúnyogirtás érdekében a lárvákat kell elpusztítani és nem a kifejlett egyedeket. Ezzel szemben Magyarországon a biológiai gyérítés sosem kapott domináns szerepet, a jelenlegi szúnyogirtási gyakorlatnak csupán a 2%-át fedi le, 98%-a pedig még mindig légi és földi permetezéssel végzett kémiai imágó irtás, mely a kifejlett, ivarérett egyedeket célozza meg.

A szúnyogfajok egy része nem kötődik vizes élőhelyhez, hanem a ház körüli vízgyűjtő edényekben, hulladékban, árkokban vagy akár városi környezetben is sikeresen kifejlődik. Ezek a szúnyogok esős időjárást követően tömegesen megjelenhetnek a településeken, tájegységtől függetlenül, országszerte. Ezt a problémát a biológiai irtás nem képes kezelni. Ezért is fontos a lakosság tudatos viselkedése.

A módszer előnye a nagyfokú szelektivitás, az, hogy az alkalmazási dózisok szigorú betartása mellett a többi vízi élőlényre nem ártalmas, a szárazföldi rovarokra pedig értelemszerűen nincs hatással. Időben indított kezeléssel, megfelelő körülmények között a szúnyogok nagyszámú megjelenése bizonyos fokig megelőzhető. Ennek a módszernek ugyanakkor hátránya, hogy több háttérmunkát és tervezést igényel, mert a szúnyoglárva tenyészhelyeit fel kell deríteni, számon kell tartani, és az irtószert a megfelelő időszakban, esetenként ismételtén kell alkalmazni. Továbbá egy adott település környezetében az összes tenyészhelyet kezelni kell ahhoz, hogy ne áraszhassák el a védendő területet újra a szúnyogok.

Mit tehetünk, hogy kevesebb szúnyog legyen környezetünkben?

Első lépés a felvilágosítás. A hazai tapasztalatok és a nemzetközi kutatások szerint is egyes területek kedveznek a szúnyogok terjedésének és elszaporodásának. Ilyenek többek között az autógumikkal, autóbontással foglalkozó telephelyek, a kertészetek, a hulladéklerakók, és minden olyan munka, amelyhez esővíz felfogására szolgáló vagy erre alkalmas tárgyakat használnak, raktároznak.

A nyári melegben akár egyetlen hét alatt több száz szúnyoglárva is kifejlődhet néhány deciliter vízben. Mind a munkahelyi, mind az otthoni környezetben ezeket a mesterséges vízfelfogókat, pangóvizeket kell megszüntetni, és felhívni rá alkalosság és a vállalkozások figyelmét:

-Az udvaron tárolt vödröt, kannát, talicskát, gyermekjátékot stb. úgy tároljuk, hogy az esővíz ne tudjon összegyűlni bennük.

-Az állatok itatására szánt vizet ne csak utántöltsük, hanem rendszeresen cseréljük friss vízre.

-Az esővízgyűjtő hordót, víztárolót stb. fedjük le, vagy sűrű hálóval takarjuk be.

-Az ereszcsonnát, vízelvezető árkokat tartsuk karban, hogy a csapadékvíz elfolyhasson.

-A takaróponyvát, mezőgazdasági fóliát stb. úgy terítsük le, hogy a víz ne álljon meg rajta.

-Ne hagyjuk, hogy a virágcserepekben hosszabb ideig víz álljon. A temetői virágvázat töltsük fel apró kavicssal, sóderrel vagy homokkal, és erre öntsünk vizet.

-Ne tároljunk a szabadban olyan hulladékot (pl. gumibroncsot), melyben a víz összegyűlhet.

-Több szúnyogfaj a telet úgy vészeli át, hogy a kifejlett szúnyogok ősszel fagytól védett helyekre húzódnak be. A garázs, a pince, az akna, az istálló stb. nyílászáróit tartsuk zárva az őszi hónapokban, vagy szúnyoghálóval védjük őket.

Kötelezhető-e valaki a szúnyogok irtására?

Igen. A fertőző betegségek és a járványok megelőzése érdekében szükséges járványügyi intézkedésekről szóló rendelet szerint a vérszívó szúnyogok kártevőnek minősülnek, meghatározott helyzetekben védekezni kell ellenük. Magánterületen tehát a tulajdonos, illetve a fenntartó kötelessége, közterületen pedig az önkormányzatok felelőssége a kártevők elleni védekezés. Ezért fontos, hogy ez kerüljön be a Községi együttélés szabályait tartalmazó rendeletünkbe.

Konklúzió:

A globális klímaváltozás hazánkban a tartós meleg időszakok és az időjárási szélsőségek szaporodásával járnak, ami kedvez az őshonos és az invazív csípőszúnyogok szaporodásának és terjedésének. Ez nem csak kellemetlenségekkel jár, hanem komoly egészségügyi veszélyhelyzeteket is okozhat. Ahogy tapasztaltuk, a vegyszeres szúnyoggyérítés már nem elegendő és ha fokozzuk, az azzal járhat, hogy rezisztencia alakulhat ki a csípőszúnyogok körében a deltametrinnel kapcsolatban, ami jelenleg a leghatékonyabb vegyszer ellenük. Ha ez nem lenne elég, a deltametrin használata komoly egészségi kockázatokkal jár a lakosság tekintetében és komoly károkat okoz az ökoszisztémákban. Veszélyes számos élőlényre, melyek maguk is segíthetnének a csípőszúnyog állomány kordában tartásában, ezért szükséges a használatának visszaszorítása a feltétlenül indokolt esetekre. A csípőszúnyogok elsősorban a kerület vizes élőhelyein élnek, szaporodnak, ahol fontos szerepük van. Innen kerülnek aztán a lakókörzetekbe, ahol ha kedvező körülményeket biztosítunk számukra, akkor önálló populációk jöhetnek létre tömegesen. Ezért fontos, hogy a biológiai szúnyoggyérítéssel a forrásánál fogjuk meg a problémát, majd a lakosság bevonásával szüntessük meg a lakott területeken belüli szaporodóhelyeiket. Ha mindez nem lenne elég hatékony, akkor jöhetne utolsó eszközként a több szempontból is kockázatos földi kémiai szúnyoggyérítés.

Mindezek figyelembevételével egy intézkedési terv keretében a következő feladatokat javaslom megvalósítani:

1. Azon közterületek felderítése, ahol pangóvizek alakulnak, vagy alakulhatnak ki a Közterületfelügyelet, a Kerületgazda Szolgáltató Szervezet, a körzetes Önkormányzati képviselők, valamint a lakosság bevonásával. Terv kidolgozása a felderített helyek megszüntetésére, illetve az alkalmanként szükséges beavatkozásokkal kapcsolatban.
2. A kerületi közintézmények területén található olyan területek felderítése, ahol pangóvizek alakulnak, vagy alakulhatnak ki, az intézményvezetők segítségével.

3. Évi legalább két kerületi felvilágosító kampány lebonyolítása, amely tavasszal és nyár közepén felhívja a polgárok figyelmét, milyen teendők vannak a csípőszúnyogok szaporodásának elkerülése érdekében.
4. BT toxin tabletták ingyenes osztása az arra igényt tartó polgárok számára.
5. Denevérbarát Kertváros program, mely keretében denevérodúk kerülnek kiosztásra az erre jelentkező kerületi lakosok számára és kerülnek kihelyezésre közintézményeken.
6. Kerüljön be a tulajdonos, illetve a fenntartó kötelessége a csípőszúnyogok elleni védekezéssel kapcsolatban a közösségi együttélés alapvető szabályairól szóló rendeletünkbe.
7. Kerületi biológiai szúnyoggyérítési program elindítása.

Magyarázatok:

1. Az Önkormányzat egyik legfontosabb feladata a közterületeken található szúnyogkeltetők felderítése és megszüntetése, amibe az említettek bevonása logikus és szükséges.
2. A közintézmények esetében is fontos a szaporodóhelyek felderítése és megszüntetése, erről az adott intézményvezető intézkedhet.
3. Az egyik ilyen akció a kerületi zöld füzetek tavaszi száma lehetne, plusz információs táblák kihelyezése a közintézményeinkben, amiken részletesen leírásra kerülne minden fontos információ. A másik akció az Önkormányzat médiafelületein valósítható meg, a Kerületi újságokon keresztül a Facebook kérdtetésig bezárólag mindegyiken ami létezik.
4. A kerületi polgárok felvilágosításán kívül az aktív részvételük is fontos, főleg, ha még a a közösségi együttélés alapvető szabályairól szóló rendeletünkbe is be vesszük. Ezt segítené elő a tabletaosztás, amit esővízgyűjtőkben, kerti tavakban vagy olyan helyeken alkalmazhatnának, amihez nem férnek hozzá, de víz áll bennük.
5. A Madárbarát Kertváros programhoz hasonlóan készíthetnének a Kerületgazda Szolgáltató emberei denevér odúkat is.
6. Sajnos már elkerülhetetlen, hogy a katasztrófavédelem mellett mi is tegyünk lépéseket, az esetleges szúnyoginvázió és az azzal járó egészségügyi vészhelyzet kialakulása ellen.
7. A rendelet módosító javaslatomban meg is szövegeztem, de a lényege az, hogy tudatosítsuk a kerületi polgárokban, hogy komoly felelősségük van azzal kapcsolatban, hogy elkerüljük a következő csípőszúnyog inváziókat.

HATÁROZATI JAVASLAT I.

Budapest Főváros XVI. kerületi Önkormányzat Képviselő-testülete úgy dönt, hogy létrehozza a Kertváros Nyugalmáért Intézkedési Tervet az alábbi pontokkal:

1. Azon közterületek felderítése, ahol pangóvizek alakulnak, vagy alakulhatnak ki a Közterületfelügyelet, a Kerületgazda Szolgáltató Szervezet, a körzetes Önkormányzati képviselők, valamint a lakosság bevonásával. Terv kidolgozása a felderített helyek megszüntetésére, illetve az alkalmanként szükséges beavatkozásokkal kapcsolatban.
2. A kerületi közintézmények területén található olyan területek felderítése, ahol pangóvizek alakulnak, vagy alakulhatnak ki, az intézményvezetők segítségével.
3. Évi legalább két kerületi felvilágosító kampány lebonyolítása, amely tavasszal és nyár közepén felhívja a polgárok figyelmét, milyen teendők vannak a csípőszúnyogok szaporodásának elkerülése érdekében.

4. BT toxin tabletták ingyenes osztása az arra igényt tartó polgárok számára.
5. Denevérbarát Kertváros program, mely keretében denevérodúk kerülnek kiosztásra az erre jelentkező kerületi lakosok számára és kerülnek kihelyezésre közintézményeken.
6. Kerüljön be a tulajdonos, illetve a fenntartó kötelessége a csípőszúnyogok elleni védekezéssel kapcsolatban a közösségi együttélés alapvető szabályairól szóló rendeletünkbe.
7. Kerületi biológiai szúnyoggyérítési program elindítása.

Határidő: 2023. november 27.

Felelős: Kovács Péter polgármester

(elfogadása minősített szótöbbséget igényel)

HATÁROZATI JAVASLAT II.

Budapest Főváros XVI. kerületi Önkormányzat Képviselő-testülete úgy dönt, hogy felkéri a polgármestert a Kertváros Nyugalmáért Intézkedési Terv megvalósításához szükséges anyagi feltételek biztosítására, a 2024.-évi költségvetésben.

Határidő: 2024. január 31

Felelős: Kovács Péter polgármester

(elfogadása egyszerű szótöbbséget igényel)

RENDELETMÓDOSÍTÁSI JAVASLAT.

Budapest Főváros XVI. kerületi Önkormányzat Képviselő-testülete felkéri a Polgármestert, hogy az előterjesztésben foglaltak szerint terjessze a Képviselő-testület elé a Budapest Főváros XVI. kerületi Önkormányzat Képviselő-testületének a közösségi együttélés alapvető szabályairól, valamint ezek elmulasztásának jogkövetkezményeiről szóló 10/2021. (IV. 26.) önkormányzati rendelet módosítását a következő szöveggel új 11/A. §-ként:

„11/A §

(1) Minden magántulajdonban álló ingatlan tulajdonosa, illetve a használója köteles felszámolnia a csípőszúnyogok szaporodását elősegítő élőhelyeket illetve intézkedéseket tennie az ezekben szaporodó csípőszúnyog populáció felszámolása, illetve létrejöttének megelőzésére.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott cselekmény miatt a közterület-felügyelő a közigazgatási szabályszegések szankcióiról szóló törvény alkalmazásával természetes személy esetén ötvenezer, jogi személy, valamint jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet esetén ötszázezer forintig terjedő helyszíni bírságot szabhat ki.”

Határidő: 2023. november 15.

Felelős: Kovács Péter polgármester

(elfogadása minősített szótöbbséget igényel)

Budapest, 2023. 10. 10.

Mizsei László

Önkormányzati képviselő

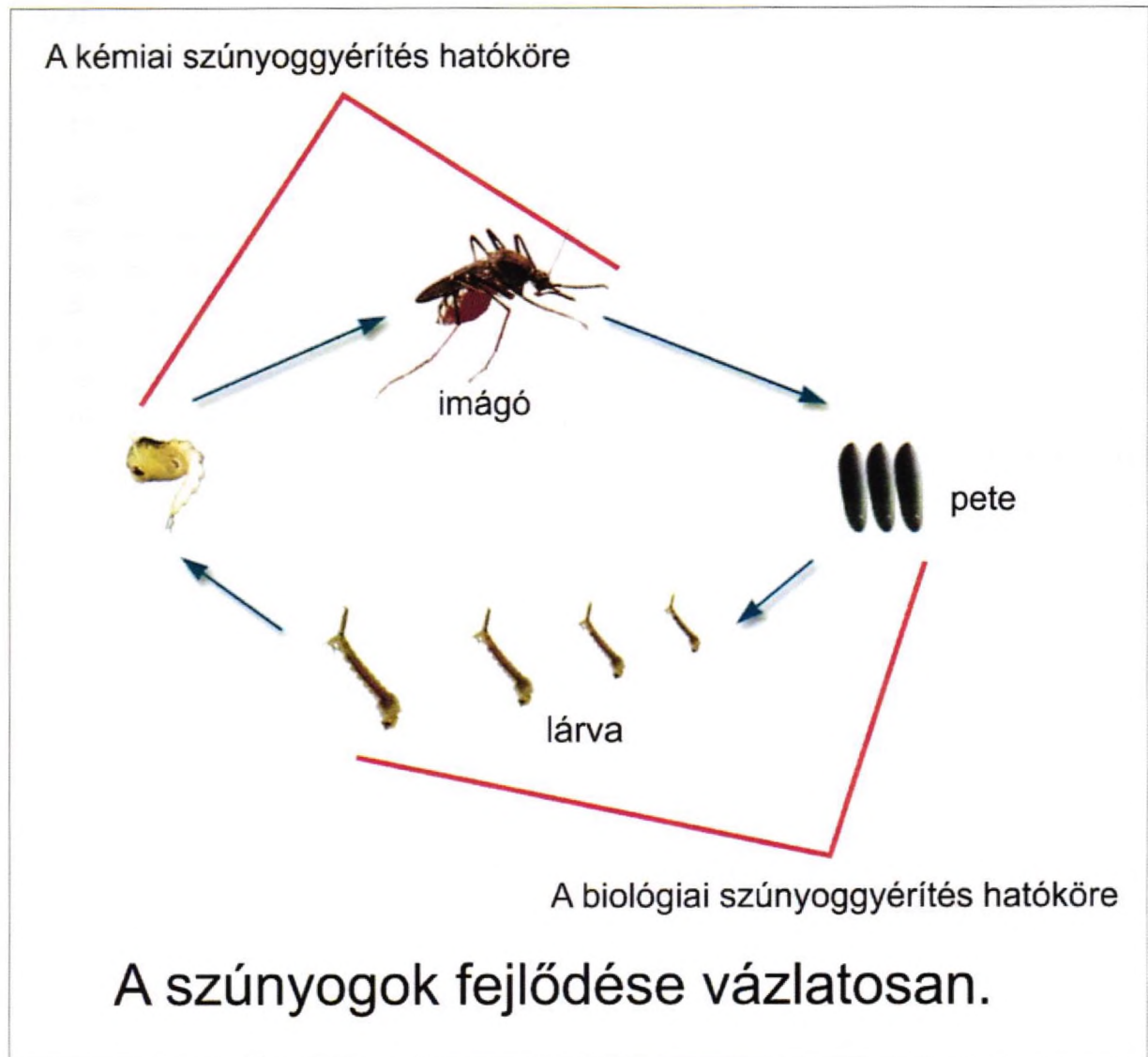
Melléletek:

3 db.

Tárgyalásra illetékes bizottság:

Környezet- és Klímavédelmi Bizottság”

1. melléklet:

2. melléklet:

Az American Birds Conservancy kiadványa A madarak az elfogadhatónál nagyobb mértékben kitéttek a növényvédő szerek hatásainak – a tojánhéj-képződés DDT-vel történő problémáitól kezdve [hormonmoduláns hatásra vezethető vissza, ami a deltamethrin-t is jellemzi] az azt követő szerves foszforsavészter és karbamát rovarölő szerek által okozott kiterjedt pusztításig. Több kutató szerint a madarakat már érinthetik a neonikotinoidok, és hogy legalábbis Európában a madárpopuláció csökkenése ezeknek a népszerű rovarölő szereknek tulajdonítható. Az itt felülvizsgált fő termékek az acetamidprid*, az imidacloprid, a thiacloprid, a clothianidin és a thiamethoxam. A kisebb vegyületek közé tartozik a dinotefuran, a nitenpyram és a nithiazine. Az összehasonlítás kedvéért ez a jelentés adott esetben számos régebbi rovarölő szert tárgyal, amelyeket a neonikotinoidok váltottak fel. Ide tartoznak a diazinon, chlorpyrifos, malathion, terbufos és methamidophos szerves foszforos rovarölő szerek, a carbofuran, metomyl karbamát-rovarölőszerek, a tefluthrin* és deltamethrin* piretroidok, valamint a karbathiin csávázószer. [A *-val jelzett hazánkban használható.] [...] Az immunmoduláns hatás sem elhanyagolható [...] Hatalmas az ismerethiány abban a tekintetben, hogy milyen eltérések figyelhetők meg a fészeklakó és fészekhagyó fajoknál. A fészeklakó koraszülött fajok hatásvizsgálata nemzetközi szinten elmaradt, hiszen az alkalmazott modellállatok fészekhagyók. (forrás: Pierre Mineau és Cynthia Palmer, 2013)

3. melléklet:

A szúnyogállomány monitorozásának és célzott gyérítésének járványügyi fontossága - A Magyar Tudományos Akadémia felhívása és megoldási javaslata a döntéshozók számára, 2018.

Koncepcióváltás a védekezésben, országos monitorozás, biológiai gyérítés, rendszeres élőhely-térképezés, akkreditált laboratóriumok, célorientált szakértői gárda, a lakosság tájékoztatása és aktív bevonása a védekezésbe. Az MTA Biológiai Tudományok Osztálya, az Agrártudományok Osztálya, az Orvosi Tudományok Osztálya és az MTA Ökológiai Kutatóközpont közös állásfoglalása.

2018. november 20.

Az elmúlt évtizedek során a klímaváltozás más hatásaival együtt számos új betegségterjesztő szúnyogfaj telepedett meg Európában. Ennek következtében több esetben is az általuk behurcolt vírusok (pl. Chikungunya-vírus, Dengue-vírus) okozta járványok alakultak ki egyes régiókban. Ebben a folyamatban Magyarország is jelentős mértékben érintett, hiszen a nyugat-nílusi láz vírusának megjelenése óta már minden évben ismertek humánmegbetegedések, sőt további rendkívül kockázatos vírusok (pl. Usutu-vírus) felbukkanását is kimutatták. A helyi szúnyogállomány fogékonysága ezekre az új kórokozókra kevésbé ismert, de egyes fajok esetében ez is bizonyított. A trópusi területekről behurcolt invazív szúnyogfajok betegségterjesztő képessége viszont jól dokumentált, és rendkívül komoly kockázatot jelent. Hazánkban eddig három invazív szúnyogfajt írtak le. Tartós megtelepedésükre is egyre több tudományos bizonyíték áll rendelkezésre. Meghonosodásuk az első nagy lépés az új betegségek megjelenése és terjedése felé, de kiválthatja a már jelen lévő kórokozók intenzívebb terjedését is. Ezáltal reálissá vált új, a korábbiaknál súlyosabb járványok kialakulásának veszélye.

A járványos megbetegedések megjelenésének megakadályozására a leghatékonyabb módszer a terjesztő szúnyogok állományának kezelése. Megfelelő monitoring- és gyérítési rendszerrel jelentős költségmegtakarítás érhető el, és megelőzhetők a köz- és állategészségügyi veszélyhelyzetek.

A leírtakkal szemben a veszélyekre való felkészülés terén az alábbi súlyos hiányosságok tapasztalhatók: Hiányzik a kórokozók tömeges terjesztésére képes szúnyogfajok hatékony és folyamatos monitorozása, mivel

(i) alig van a veszélyes szúnyogfajokat mind imágó-, mind lárvaállapotban pontosan meghatározni képes szakember, és ilyen irányultságú alkalmazott zoológusok képzése sem folyik;

(ii) nem történik meg a vírusterjesztő fajok tenyészhelyeinek éves feltérképezése, illetve ennek híján a felszámolásuk sem (ezt jelenleg a vízügy, illetve a katasztrófavédelem nem végezteti el megfelelő színvonalon).

Hiányzik mind a vírusterjesztő (vektor) rovarfajok, mind a hordozó gerinces fajok (vándormadarak, rágcsálók, háziállatok), mind pedig a lakosság vírusfertőzöttségének megfelelő szintű felmérése, amihez megfelelő számú, a feladat elvégzésre alkalmas laboratórium kijelölése, illetve létesítése lenne elengedhetetlenül szükséges.

A rendelkezésre álló tudományos adataink alapján a jelenlegi, túlnyomórészt deltamethrin-alapú gyérítés időzítése, mértéke és kivitelezési módja is alkalmatlan a szúnyogállomány hatékony és tartós kezelésére.

A vektorok népességeinek és tenyészhelyeinek ismerete híján a beavatkozások sokszor késnek, és/vagy nagyon csekély „találati pontosságúak”, ezáltal jelentős a célt tévesztve felhasznált idegméreg-mennyiség.

Az elpusztított rovaroknak alig egy százaléka a „célszervezet”, viszont bizonyítottan sok az ökoszisztéma-szolgáltatásokban jelentős szerepű méhféle, illetve minden egyéb rovar, valamint közvetett tápláléklánc-hatásként a rovarevő gerinces állat is. Emellett az élővizekbe jutott deltamethrin a halakat, a hüllőket és a kételtűeket is veszélyezteti.

Komoly veszélyforrás továbbá a túlzott mértékű használatból eredő rezisztencia kialakulása a célszervezetekben, ami megnehezíti a későbbi sikeres alkalmazást.

Felhívjuk a döntéshozók figyelmét arra, hogy a fentiek alapján a védekezésben sürgetővé vált a koncepcióváltás. Megoldásként az alábbi intézkedéseket javasoljuk:

A hazai csípőszúnyogok országos monitorozásának megszervezését, továbbá a begyűjtött egyedeknek az Európai Betegségmegelőzési és Járványvédelmi Központ által jegyzett, a szúnyogok által terjesztett kórokozókra (vírusok, baktériumok, paraziták) vonatkozó folyamatos vizsgálatát.

A monitoringrendszer keretein belül, de kiemelten az invazív szúnyogfajok megjelenésének és terjedésének vizsgálatát.

A gyérítési gyakorlat modernizálását, a deltamethrin használatának jelentős mértékű csökkentését, mivel a szigorúan specifikus, szúnyoglárvát irtó, a *Bacillus thuringiensis israelensis* használatával sokkal célirányosabb védekezés érhető el, egyúttal a nem célszervezetek károsítása is sokkal csekélyebb mértékű.

Európa más országaiban már alkalmazott módszerek tapasztalatai alapján a biológiai gyérítés előtérbe helyezését, a rendszeres élőhely-térképezést, a lakosság tájékoztatását és aktív bevonását a védekezésbe a háztáji, illetve magánterületi tenyészhelyek megszüntetése érdekében.

A mindezekhez szükséges szakmai háttér megteremtését. A hazai kutatóegyetemek és kutatóintézetek tudásbázisára alapozva létre kell hozni és hosszú távon fenn kell tartani azt a szakembergárdát, amely szellemi és infrastrukturális hátterével képes elvégezni és összehangolni a fenti tevékenységeket.

Az élettudományi osztályok és az MTA Ökológiai Kutatóközpont által támogatott közös állásfoglalást az MTA Biológiai Tudományok Osztályának Diverzitásbiológiai Tudományos Bizottsága készítette elő a társosztályok és az MTA ÖK szakértőinek közreműködésével.

Budapest, 2018. november

A fenti állásfoglalást az MTA Titkársága a következő intézményeknek küldte el:

Belügyminisztérium, Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság

BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság, Gazdasági Főigazgató-helyettesi Szervezet

BM OKF Gazdasági Ellátó Központ

Országos Vízügyi Főigazgatóság

Emberi Erőforrások Minisztériuma

Emberi Erőforrások Minisztériuma Egészségügyért Felelős Államtitkárság

ÁNTSZ Országos Tisztifőorvosi Hivatal

Agrárminisztérium Élelmiszerlánc-felügyeletért Felelős Államtitkárság

Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (elnök)

Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (elnökhelyettes)